

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ט שבט תש"פ | דף היומי בבלי: ברכות נב.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תנ"ט עד סעיף ב'.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק ב' 'הג"ה' עד סוף פרק ב.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ב משנה ד 'ואל תאמר' עד פרק ב משנה ח

צ'ק על סך 10 מיליון דולר המתין בתוך מעטפה סגורה עד ש... | שאלה דחופה ממקסיקו: "סוחר גוי מאיים עלי - איזו סגולה אפשר לעשות?" | "מיד כשהנחתי לו תפילין, הוא כאילו קיבל שוק חשמלי" | 1833

הסיפור היומי

מה עושים? חשב לעצמו הרב קנר. מאיר מנדל מתבצר בעמדתו בעקשנות, ומצד שני יושב כאן חסיד ישיש שמביט בו בעיניים יוקדות וממתין לפעולה מצדו. "אל תיכנע, בשמים ממתנים לך! זו שעת הכושר, תפרוץ קדימה"...

"כי לא ידח ממנו נדח" - כך גלגלה ההשגחה האלוקית מפגש בין שתי נשמות מדור קודם כדי להשיב יהודי לשורשו

ממש שלא כפי דרכו. רבי פנחס התבונן בנכנס במבט כבוי וכמעט שלא דיבר. "הנה מגיע שבועות, מתן תורה, אקדמות, עשרת הדברות, ואני שוכב כאן, במרכז גויי רחוק מהכל". בחוץ שררה עננות כבדה שהתמזגה במצב רוחו.

הרב קנר לא מצא מילים לומר, ופשוט שתק. לא מצא איזשהו עידוד בהתבוננו בכל מה שעבר על רבי פנחס בחודשים האחרונים. רק משפט אחד בקע מפיו, וליבו בל עמו. "רבי פנחס, איננו יודעים איזו טובה יכולה לצמוח משהותנו פה!".

הרב קנר התכוון במשפט הזה לתועלת הרפואית שתצמח לרבי פנחס משהותו בבית החולים, שם יקבל טיפול רפואי שבעזרת השם יעמיד אותו על הרגליים. אך בשמים ייחסו למשפט הזה משמעות הרבה יותר עמוקה.

באותו חדר בבית החולים 'סאניברוק' היה מאושפז חולה לב נוסף, שכפי הנראה היה אמור להשתחרר כבר באותו יום. שום דבר בהתנהגותו של החולה לא גרם להרב קנר לחשוב שהחולה הנוסף הינו בן ברית, ובפרט שטורונטו הינה עיר שרובה עכו"ם. אמנם לפתע החל החולה לדבר איתם באידיש, ודיבורו התגברו כאשר הבחין שרבי פנחס מניח תפילין.

לסיפור המרטיט הבא היה עד הרה"ג רבי משה יעקב קנר שליט"א, שכתב אותו באידיש עבור ה'דאס אידישע ווארט', ומובא כאן בתרגום חופשי.

כדי להפנים טוב יותר את הסיפור הבא, עלינו להציג תחילה את האישיות שמאחוריה. הרה"ג רבי פנחס פיינשטאט זצ"ל, תושב טורונטו, קנדה, ובמקור יליד ביליץ', פולניה. בצעירותו כונה 'פנחס ביליצער' והוכר על ידי חבריו הגוראיים כמיוחד בתורתו וחסידותו, גבורת נפשו וטוב ליבו, בקיצור - א פארציטישער חסיד [חסיד מימי קדם] שריד לעולם שנמחק שהקים מקרבו גיבורי רוח.

ד' סיון תשס"ט. רבי פנחס כבר קרוב לגיל 90. יומיים לפני חג השבועות מקבל מקורבו הרה"ג רבי משה יעקב קנר שליט"א עדכון טלפוני, שרבי פנחס אושפז באופן פתאומי בעקבות בעיה בלב. גם בלא הבעיה החדשה שצצה בלב כבר היה רבי פנחס מטופל בעניינים רפואיים, כולל שברים בגוף בעקבות נפילה שהתרחשה. הרב קנר התבקש לסור אליו לבית החולים מצויד בטלית ותפילין.

בהגיעו לבית החולים פגש את רבי פנחס במצב רוח מדוכדך,

"איך בין א איד", הודיע השכן החולה. "אני יהודי, קוראים לי מאיר מנדל, יליד 'שידלאווצה', ממשפחה גוראית. סבא שלי מצד אמי היה חסיד אוסטראווצה. לקראת הבר מצוה הוא לקח אותי לרבי יחזקאל"ע מאוסטראווצה זצ"ל הי"ד, שהניח לי תפילין בפעם הראשונה. זמן קצר לאחר מכן פרצה המלחמה..."

ההמשך היה מובן מאליו. הגלים הסוערים של אותה התקופה הובילו את הבחור הצעיר לתהום הפעורה, משם לא חזר מעולם. היהודי סיפר היכן הוא מתגורר, היה זה אזור שכמעט ולא מתגוררים בו יהודים, ומי בכלל מדבר על יהודים שומרי תורה ומצוות.

הטלפון צלצל. מאיר מנדל התפנה לענות. "מיסטר ביליצר", קרא בקול לזה שמעבר לקו, וסיפר לו שהוא כבר אמור להשתחרר היום. "אני יושב בחדר עם חולה יהודי חרדי שמישהו בא להניח לו תפילין", המשיך לספר.

'ביליצר... ביליצר...' השם הזה צלצל באוזניו של הרב קנר ממרחק של שנים רבות. 'איזה ביליצר אני מכיר? ואז הוא נזכר שלדודו ר' יונה שרייבר מאנטוורפן היה מכר בשם 'ביליצר' שהיגר מאנטוורפן לטורונטו לפני למעלה מארבעים שנה. אז אולי זה הוא ואולי זה מישהו אחר? יכולים להיות עשרות 'ביליצר' בעיר גדולה כטורונטו. ומה זה בכלל משנה? החליט להמר ולומר למאיר מנדל: "תאמר לביליצער שקרוב משפחתו של יונה שרייבר נמצא איתך כאן בחדר..."

היה זה הימור פרוע משהו, אך קולע. הביליצרים שמאחורי השפופרת התלהבו להיזכר בידידות הוותיקה עם ר' יונה, וכך הפך הרב קנר למעין יחסן בעיניו של מאיר מנדל.

בינתיים הסיר רבי פנחס את תפיליו, רמז לרב קנר ואמר: "היהודי הזה לבטח כמעט ולא הניח תפילין מאז הבר מצוה, אולי ננסה לשכנע אותו לקיים שוב את המצווה". הרב קנר הציע זאת למאיר מנדל, והוא דחה את ההצעה. "אני חייב לחשוב על זה, ואם אהיה מעוניין אודיע לך".

המשמעות הייתה ברורה. 'לא' החלטי, אם כי נימוסי. רבי פנחס, שעד לאחרונה שכב מדוכדך באפיסת כוחות, חזר לעצמו באחת. התיישב על מיטתו ואמר: "מאיר מנדל, זו הזדמנות. כאפט אריין - תחטפו אותה. גם בעולם המסחר, בביזנס, צריך לדעת לתפוס את המומנטום".

מאיר מנדל דחה שוב. "עכשיו אני לא יכול". רבי פנחס חזר עשרות שנים לאחור ושב להיות אותו פרח חסידי מתלהב. השמחה של מצוה בקעה מעיניו, אך חכמתו עמדה לו לנצור את האש בלבו פנימה ולא לכפות דבר על מאיר מנדל.

לבסוף התפרצה מפיו הלבנה הרוחת, אך לא כלפי מאיר מנדל אלא כלפי הרב קנר. "משה, אם תצליח לפרוץ אצלו דרך להניח תפילין עכשיו, המלאכים בשמים ירקדו. משה, אנחנו מתקרבים לשבועות, יומיים לפני קבלת התורה. תפוס אותו בידיים שלך..." אבל מה עושים? חשב לעצמו הרב קנר. הרי מאיר מנדל מתבצר בעמדתו בעקשנות. אך מצד שני יושב לו כאן חסיד ישיש

ומביט בו בעיניים יוקדות ובורקות, ממתין לפעולה מצדו. "אל תיכנע, בשמים ממתנינים לך. זו שעת הכושר, תפרוץ קדימה. אם לא עכשיו אימת".

בימי השואה בגטו העיר הרבי מאוסטראווצה הי"ד לחסיד על שחדל מלהניח תפילין דרבנו תם. התנצל החסיד: "רבי, המצב כה נורא ואיום, אני חייב לצאת לעבודה ובקושי נותר לי מעט זמן להניח תפילין של רש"י". נאנח הרבי מעומק לבו ושאל: "אבל מה רבנו תם אשם בזה?"... אז מה היה אומר כעת הרבי מאוסטראווצה למאיר מנדל שלו, שלא הניח לא רש"י ולא רבנו תם במשך כשבעים שנה.

רגליו של הרב קנר נשאו אותו למיטתו של מאיר מנדל. התיישב לצדו ובמוחו הבריק רעיון. בשקט ובשפה האנגלית בדווקא, לחש למאיר מנדל: "שוכב כאן יהודי זקן מסובל בייסורים, ובשעה קשה. הוא חלוש וגם שבור נפשית. אתה, מאיר מנדל, יכול הרגע לעשות משהו כדי לחזק אותו. אם אתה לא מוכן להניח תפילין בתור יהודי, תניח תפילין בתור אדם. הרי את זה משיג גם שכלך ההומני. מאיר מנדל, ביכולתך לסייע לאדם חולה ושבור. מאיר מנדל, תניח תפילין".

עכשיו הוא הסכים. הוא מפשיל את שרוולו, והרב קנר מביט על זרועו. על היד הזו הניח הרבי הקדוש מאוסטראווצה הי"ד תפילין. הנשמה הזו תעתה במשך שבעים שנה פלוס בכל מיני תהומות, וכעת המקום מתחנן להניח עליו תפילין עוד פעם.

"אלמלא ראיתי בעיניי", משחזר הרב קנר, "לא הייתי מאמין למחזה הבא. כל אימת שאני נזכר בו חולף בי רטט של התרגשות". מיד כאשר הניח לו הרב קנר תפילין ואמר עמו את הפסוק הראשון של קריאת שמע, נראה מאיר מנדל כביכול קיבל שוק חשמלי. הוא נזרק בכל אבריו והחל לזעוק בקול לא לו. פחד אלוקים. הנקודה היהודית שבקרבו הוצתה באחת, כאן בחדר החשוך בבית החולים סאניברוק.

"אה, אינכם יודעים מה עשיתם לי עכשיו. החזרתם לי את הילדות האבודה שלי. את מיין 'אלטע היים'. הכל חזר אלי. אבא, אמא, הזיידע'ס, השטיבל, הרבי מאוסטראווצה שהניח לי תפילין..."

ואז הוא פנה לרבי פנחס ואמר: "אני מודה לך, אני מודה לך מכל הלב על מה שעשית בשבילי עכשיו..." יותר הוא לא יכול היה לדבר. הוא ישב על המיטה ובכה בקול, והם, רבי פנחס והרב קנר התבוננו מהצד על המתרחש, כיצד המגע של התפילין חולל כזה מהפך בנפשו של יהודי. רבי פנחס שכב מהורהר, מחשבותיו שקועות בעולם אחר, מבטו נוקב, מרומם ועיניו זולגות דמעות.

"שתי נשמות מדור קדום היו מוכרחות להיפגש בדרך לא דרך, כדי שאחת תעניק תיקון לחברתה", מגדיר הרב קנר. "עד היום מצלצלת באוזניי הוראתו של רבי פנחס - 'אם תצליח לפרוץ אצלו דרך להניח תפילין עכשיו, המלאכים בשמים ירקדו...' ייתכן שהמלאכים למעלה אכן רקדו, אך כאן למטה בחדר של בית

החולים סאניברוק כולם בכו. האטמוספירה בחדר הייתה טעונה, דחוסה, מעין האווירה בשעת 'אנו מתירין להתפלל עם...' שלפני כל נדרי.

"הרגשתי", מספר הרב קנר, "שאני חייב לצאת מן החדר ולהותיר את שניהם לבד, שהם שרידי האש ישוחחו ביניהם בשפה המוכרת רק להם, ושיחשבו ביניהם חשבוננו של עולם".

משפחתו של מאיר מנדל הגיעה באותה שעה לקחת אותו הביתה. הוא ביקש מהם לצאת מן החדר. כפי שרבי פנחס סיפר, לאחר מכן ניגש מאיר מנדל למיטתו, שניהם התבוננו האחד בתוך עיניו של השני, אף אחד לא דיבר. הם שתקו אחד לשני בשתיקה ארוכה ועמוקה שחזקה יותר מכל המילים שבעולם. לבסוף הודה

שוב מאיר מנדל, התפרץ שוב בבכי והלך. גלגלה ההשגחה, שמתוך מאות חדרי בית החולים סאניברוק, ומתוך אלפי החדרים בבתי החולים של טורונטו, ניחו תפילין זה לצד זה שני ישישים, חסיד גור ולצדו חסיד גור בדימוס. שכמה רגעים לפני יציאתו של האחרון מהמחלקה, יתקשר איזה בליצר וייצור את הקשר הראשוני בין הרב קנר למאיר מנדל, ודקות לאחר מכן יעלה בראשו הרעיון המוזר כיצד לשכנע אותו להניח תפילין על היד עליה הניח תפילין הרבי הקדוש מאוסטראווצה הי"ד. כעבור מחצית השנה, ב"ג חשון תש"ע, הסתלק רבי פנחס לעולם שכולו טוב, וכמה חודשים אחר כך נפטר גם מאיר מנדל. (חיים ארבל, מוסף שב"ק פרשת תרומה)

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

מתי משגיחין בבת קול?

ברכות דף נב

"רבי יהושע היא, דאמר אין משגיחין בבת קול"

אדמת רוסיה, לאחר שנים דר בעיה"ק ירושלים) להגה"צ רבי נטע ציינוירט זצ"ל בבקרו של יום. "היום בבוקר שמעתי 'בת קול' מן השמים"...

הסובבים חששו שמא אירע משהו לבריאותו, אך ר' נוחם הסביר מיד את כוונתו:

קמתי בבוקר ולא מצאתי את מנעלי (אחד מבאי הבית שלא היה כ"כ... הטמינם), וראיתי בזה כמי שנשמע בת קול בביתי ומודיעים לי בזה מן השמים שהוטל עלי תפקיד נכבד - לחפש את הנעליים... לאחר כמה דקות שוב נשמע בת קול בביתי - כי מצאתי את הנעלים, וראיתי בזה הכרזה מן השמים כי מלאתי את התפקיד בשלמותו ונגמרה שליחותי...

(לקט מתוך 'באר הפרשה' ויקרא תשע"ח)

חומש ויקרא מתחיל בפסוק 'ויקרא אל משה וידבר ה' אליו', וצ"ב, כי עפ"י דקדוק לשון היה לו לומר 'ויקרא ה' אל משה וידבר אליו', ומדוע איחר מלכתוב תיבת ה' עד אחר וידבר.

ומבאר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע, כי תיבת ויקרא נכתבה בא' זעירא ונחשב הא' כמי שאינו, וכמו שנכתב 'ויקר' מלשון מקרה, וכלומר, ויקרא אל משה - כל מה שאירע וקרה למשה רבינו, הבין ש'וידבר ה' אליו'. שהקב"ה מדבר אליו בזה, ולא פלוני עשה לו. ואף הוא לא גרם לעצמו כל רע, אלא הכל בשליחות ובדבר ה' הוא.

פעם נכנס הגאון הצדיק רבי נחום יאס'ער זצ"ל, מזקני וחשובי חסידי שטפנשט-באין (נולד והתגורר שנים רבות על

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לתדהמת הגביר הוסיף רבי יהושע ופירט: "השליש שאני לוקח לעצמי מהתרומה זה בדיוק 3,333 דולר, ואת זה אני מבקש לקבל במזומן" ... העשיר הזדעזע וביקש ממנו לצאת מהבית, ורבי יהושע עזב את הבית בהכנעה כשהוא מחייך כל הדרך אל הדלת...

בחכמת לב, ניתן למצוא מסילות אל כל לב

כזו בקשה. אך רבי יהושע המשיך לחייך.

למחרת התקשר לרבי יהושע המכר בעל המוסד, וכולו נרעש ונרגש. "ריבוננו של עולם, איך הצלחת להוציא ממנו תרומה?" ... מסתבר שהגביר התקשר אליו וביקש להעביר דרכו סכום של 7,777 דולר למשפחה השבורה, לא לפני שהזהיר אותו שהוא אחראי לכך אישית שהאיש שהיה כאן אתמול לא יקבל מהסכום הזה אגורה שחוקה... בהזדמנות זו המשיך העשיר לתקוף את העזתו לדרוש לעצמו שלישי במזומן כאשר למשפחה השבורה הוא מותיר את השיק הדחוי.

"איך הצלחת?" תבע המכר תשובה, ורבי יהושע, שהכיר את נפתולי נפש האדם כמו את שבילי שכונת מגוריו 'רמת אלחנן', הרגיע אותו והסביר:

"הגביר הזה אוהב לתרום, אך פוחד להיות מנוצל. זו הסיבה שהוא תורם רק למוסדות רשמיים, מהם הוא מקבל קבלה רשמית ומרגיש שהכסף הגיע ליעדו, אבל מתרומות פרטיות הוא פוחד פחד מוות. מי יודע, אולי מנצלים אותו. מה עשיתי? הצגתי בפניו באופן נוקב וחד כיצד אני מתכוונן לנצל אותו, אך מצד שני הותרתי לו את האפשרות להפריד בין הניצול ובין התרומה עצמה, וכך יכול היה הגביר לומר לעצמו: 'האדם הזה מנסה לנצל אותי ולקחת לעצמו 3,333 דולר, אני אלמד אותו לקח - אני אתרום רק למשפחה השבורה והוא לא יקבל מזה כלום'."

למדנו אם כן, כיצד בחכמת הלב ניתן להגיע גם בימינו ל'כופין על הצדקה', כי למעשה רוב האנשים אוהבים לתרום, רק צריך למצוא את המסילה הספציפית לליבם. הגה"צ רבי יהושע רוזנבלט זצ"ל מלמד, שגם כאשר לא ניתן לכפות על הצדקה, ניתן עדיין לכפות באמצעות חכמת הנפש שתהפוך את הויקחו ל'ידבנו לבו'.

(הרב רפאל ברלזון, מוסף שב"ק תרומה תש"ע)

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"

"המצב שלהם מזעזע", סיים האיש את דבריו, אך שום שריר לא נע ולא זע בפניו של הגביר... עוד לפני שנכנס אליו, הזהיר אותו הידיד שיידע אותו על הגביר, שאין לו סיכוי להוציא ממנו אגורה. האיש הזה אמנם תורם רבות, אבל רק למוסדות ציבור. בשום פנים ואופן לא לאנשים פרטיים. אך לא איש כהגה"צ רבי יהושע רוזנבלט זצ"ל יתייאש.

רבי יהושע היה ת"ח גדול וצדיק מופלא, תלמיד מובהק למשגיח מרן הגה"צ רבי יחזקאל לוינסטיין זצוק"ל, והסתלק לפני מספר שנים. הוא עזב את ביתו החם בבני ברק, בעודו מתרוצץ בחו"ל כדי להציל משפחה שבורה. הוא לא ירשה לעצמו לוותר על אף הזדמנות. למי שהכיר את רבי יהושע, מיותר לציין שהוא לא לקח לעצמו אגורה שחוקה מהסכום שאסף. בעודו בחו"ל פגש ידיד בעל מוסד שסיפר לו שהוא בדרך לעשיר גדול שמכיר אותו היטב. רבי יהושע ביקש ממנו להתלוות אליו, אך הידיד טען שאין לו שום סיכוי לקבל אצלו תרומה.

ואכן, רבי יהושע לא הצליח לרכך את ליבו של הגביר. כיוון שכן נאלץ לסיים את דבריו באוזני הגביר:

"ראה, אני זקוק עבור המשפחה לעשרת אלפים דולר, ואני לוקח עבור השליחות שלישי מהסכום שאני מצליח לאסוף. ובכן, את החלק שאתם תורמים למשפחה השבורה ניתן לסדר בצ'קים דחויים וכדומה, אבל את השליש שלי הייתי מעוניין לקבל במזומן, כיון שאני זקוק לכסף כבר עכשיו"...

עיניו של הגביר התעגלו בתימהון, ורבי יהושע הוסיף ופירט: "השליש הוא בדיוק 3,333 דולר" ... העשיר הזדעזע מהדברים וביקש ממנו לעזוב את הבית. רבי יהושע עזב את הבית בהכנעה וחייך כל הדרך אל הדלת.

בחוץ התפלא הידיד שהכניס אותו לעשיר, כיצד העז לבקש

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

איזו סגולה טמונה במסכת מדות העשויה להציל מחרב?

התשובה של הגר"י זילברשטיין שליט"א לשאלה הדחופה ממקסיקו

המקדש. בירושלים לא ידעו לפרש את הסגולה של רבי יהושע לייב, ואיזו סגולה טמונה במסכת מדות העשויה להציל מחרב. אי הבהירות שררה בקרב הלומדים בירושלים עד שהגיע האדמו"ר רבי יואל מסטמאר זצ"ל לביקור בארץ ישראל, ומשסיפרו לו את דברי רבי יהושע לייב, אמר שנראה לו שהסגולה מבוססת על הגמרא בזבחים, המספרת שכאשר רצה שאול להרוג את דוד הלכו דוד ושמואל ועסקו ב'ניות ברמה', ו'ניות' הוא 'נרו של עולם', הוא בית המקדש. אם כן, גם רבי יהושע לייב התכוון שכאשר מרחפת על האדם סכנת רצח ואנשים מבקשים להרוג, הרי שהסגולה המתאימה לכך היא העיסוק בנרו של עולם, דהינו ללמד את מסכת מדות המשרטטת את גדלם ואת מדותיהם של כל חלקי בית המקדש.

(הגש"פ חשוקי חמד)

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: א: הגיעה אלי שאלה ממקסיקו, ובה מתאר השואל את הפחד הגדול שנפל עליו, לאחר שאחד הגויים שעמדו אתו בקשרי מסחר מאיים להרגו נפש. "עשיתי עם הגוי ההוא עסקה גדולה", סיפר השואל, "ועקב עליית מחירים שהיתה ממש ביום העסקה התגלגלו אלי רווחי עתק. הגוי, כמו שרק גוי יכול להתנהג, לא מוכן להשלים עם העובדה שהרווחים הללו לא הגיעו לכיסו, וכיון שנפשו יוצאת מקנאה שחר חבורה שלמה של גויים כדי לרצוח אותי. מדובר באנשים אלימים, ואין כל ספק שהם מתכוננים לממש את איומיהם רח"ל..." היהודי ממקסיקו שאלני, האם ידועה לי סגולה למקרה כזה. השבתי את הידוע לי, שמקרה דומה להפליא הגיע אל מרן הגאון רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל, והוא יעץ ליהודי המאויים שילמד מסכת מדות, המתארת את חלקיו ומדותיו של בית

פרשת השבוע

האיש מיהר להוציא פנקס צ'קים והושיט לרבי צ'ק פתוח באמרו: "הרבי יכול לרשום כל סכום עד שבע ספרות". נטל הרבי את הצ'ק ורשם בו 180 דולר בלבד. התפלא היהודי: "מה זאת?"

זמה הכילה המעטפה הסגורה שנמצאה בגנוזיו של האדמו"ר מפאפא זצ"ל לאחר פטירתו?

שאינו פחות מאלף דולר.

ביום המיועד עמד הרבי ונשא מדברותיו בפני קהל השומעים העשיר, ולאחר מכן נקב בשמו של כל אחד מן המשתתפים ושמע ממנו את גובה התרומה שבאפשרותו לתת. הראשון נתן אלף דולר, השני העניק אלף ומאתים דולרים, השלישי נדב אלף וחמש מאות וכן הלאה.

בין הנוכחים ישב גביר גדול שהיה גם חסיד מובהק, וכאשר הגיע תורו ציפו הכול לשמוע ממנו סכום גבוה. אולם לתדהמת הצבור תרם האיש מאתיים דולר בלבד. אמר לו הרבי: "והלא סיכמנו על תרומה של אלף דולר לפחות?" אך החסיד השיב: "התברכתי רק בבנות, ומשום כך לא אוכל להנות מן החידר הזה

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם"

כ"ק מרן האדמו"ר מפאפא זצ"ל הגיע לאחר השואה לויליאמסבורג והקים בה מחדש דור המשך לחסידות המפוארת בהונגריה. במשך השנים התרחבה הקהילה, והחסידים עברו לבורו פארק בעודו של הרבי. אחד מן הצעדים הראשונים הנדרשים במקום החדש היה הקמת תלמוד תורה לחינוך הילדים הרכים, אך מכיוון שהקמתו דורשת ממון רב ולחסידים לא היו אמצעים כלכליים מספיקים, החליטו העסקנים לערך 'דינר' בהשתתפות הרבי, שבו תתבצע מגבית בין הגבירים המקומיים. וכדי שזמנו היקר וטרחתו המרובה של האדמו"ר הישיש לא יהיו לשווא, הוחלט כי תנאי הסף להזמנת הכבוד יהיה תרומה בסך

ואינני מוצא לנכון לתרום יותר."

מיד הגיב הרבי: "נו, אם תתן אולי תזכה גם לבן".

אורו עיניו של החסיד והוא שאל: "האם הרבי מבטיח לי בן?"
"לא", ענה הרבי, "איני יכול להבטיח כי אינני במקום אלוקים,
אך בוודאי שאם תתן, יהיה במעשה נחת רוח לקדוש ברוך הוא
ואני מברך אותך שתזכה בזכות זה לבן".

נענה החסיד ואמר: "אם כך הריני תורם עשרת אלפים דולר".
"מתי?" ברר הרבי, והחסיד הנלהב השיב: "מיד". הוא מהר
לביטו וחזר כשבדיו הסכום המדובר והרבי ברך אותו בבן.

לא חלפו אלא תשעה חדשים ולגביר נולד בן. מובן שהתרגשותו
היתה גדולה מאד והוא רצה לכבד בסנדקאות את האדמו"ר,
וכך, על אף שהברית נערכה בקיץ והרבי שהה באותו זמן בהרי
הקטסקיל כמנהגו מדי שנה, נסע החסיד ועמו בנו הרך הנולד כדי
לערוך את הברית במעונו של האדמו"ר.

דבר הנסיעה הבלתי שגרתית הזו נודע לאחיו של החסיד,
ולשמע פליאתו על טלטול הדרך של תינוק לאחר ברית סיפר
לו החסיד דברים כהווייתם. אותו את, שעושרו נאמד במיליונים
רבים, לא זכה להיפקד בילדים, ומשמע כי אחיו זכה לבן
בעקבות ברכתו המופלאה של הרבי מיהר כבר למחרת עם שחר
לנסוע למעון הקיץ של האדמו"ר. הוא נכנס אל בית הרבי ואמר:
"שמעתי שהרבי מברך בילדים את מי שתורם לו כסף. אם כן, רק
יאמר לי כמה לתת ואתן מיד".

הגיב הרבי: "האם אני קבלן? באותה שעה הייתה עת רצון
והייתי זקוק לכסף עבור חיידר, וממילא היתה זכות גדולה
והקדוש ברוך הוא עזר. אבל כעת איני זקוק לכסף".

העשיר שתלה תקוות רבות בתרומה הזו יצא החוצה, אך עדין
לא אמר נואש. הוא ניגש לגבאים ואמר: "מבקש אני מכם שאם
תשמעו אי פעם שהרבי זקוק לכסף תיצרו אתי קשר באופן מידי,
ואני מבקש שלא תהססו להזעיק אותי לבית הרב אפילו בשעות
הלילה המאוחרות ביותר, או מן המקום המרחק ביותר שאהיה בו.
אפילו מקצה העולם אגיע כדי לתרום ולהתברך מהרבי".

כעבור כמה חדשים אמר הרבי לגבאים שלו כי יש צורך לבנות
קריה עבור האברכים הצעירים, אך הדבר יאלץ להדחות משום
שאינן די כסף עבור הקמת פרויקט כזה, והגבירים תרמו כבר
את חלקם להקמת החיידר. אך שמעו זאת הגבאים ומיד מהרו
להזעיק את אותו עשיר. האיש מיהר להגיע ובהתרגשות גדולה
נכנס לרבי ואמר: "רבי, אתן כל סכום שיושת עלי, ובעד זאת אני
רוצה הבטחה לילד".

במקום לברך אותו מיד כפי שציפה העשיר, הגיב הרבי:
"התחת אלוקים אני? תן כמה שתוכל וה' יעזור"... מיהר האיש
להוציא פנקס המחאות והושיט לרבי שיק פתוח באמרו: "הרבי
יכול לרשום כל סכום עד שבע ספרות".

נטל הרבי את הצ'ק, ולנגד עיני העשיר רשם מאה ושמונים
דולר בלבד. התפלא היהודי: "מה זאת?" והרבי השיב בפשטות:
"מאה ושמונים הם עשר פעמים חי. אתה רוצה ילדים, וה' יעזור
שיהיו לך ילדים". בכל זאת לא ויתר אותו יהודי על הזדמנות הפז
שנקרתה לו לעזור בתרומה לרבי, ומיהר להושיט לרבי צ'ק אחר
על סך עשרה מיליון דולר, ובתקווה גדולה עזב את המקום.

לאחר מספר חדשים משלא נפקד נסע במר לבו לאדמו"ר
מפאפא ושאל: "רבי, מה בדבר ההבטחה? מתי אזכה סוף סוף
להיפקד?" הרבי השיב: "לא הבטחתי, אך אני מתפלל עליך".

כך, כשהוא מתנוודד בין תקוה ליאוש נסע האיש לביתו מצפה
לישועה. אלא שזמן קצר אחר כך, משפשטה השמועה המרה על
פטירת האדמו"ר הישיש, חשך עליו עולמו. ברם לא זמן רב עוד
היה אחוז בכבלי יאוש, משום שכעבור תשעה חדשים מפטירת
הרב נולדה לו בתו הראשונה... הרבי לא נשאר חייב.

אולם רק כעבור יומיים נחשפה לעסקני הקריה מעט מגדלותו
העצומה של הרב. בנו, האדמו"ר שליט"א, נתן בידיהם מעטפה
שעליה נכתב בכתב יד קדשו של האדמו"ר הקודם: "ביום
שהקדוש ברוך הוא יפקוד את הזוג, אפשר להשתמש בכסף שהוא
תרם לטובת הפרויקט..."

(ז'מתוק האור' - מגילת אסתר)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום...

המייל היומי של 'דרשו'

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש
שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית
שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

שידורים חוזרים
ממעמדי סיום הש"ס
ומאירועי דרשו
שלוחה 5

הר"ר **יחיאל גולדברג הי"ן**
הפותח בכל יום - באידיש
שלוחה 3/2

הר"ר **אברהם פוקס הי"ן**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3/1

הר"י **שלום יכנס ואברהם פוקס הי"ן**
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם ניתן ללוש בצק למצות כשהשמים מעוננים חלקית?

השמים היו בהירים; וכגון שעומד בצד מזרח, והלישה מתבצעת לאחר חצות היום, בשעה שהשמש כבר בדרום. וטעם הדבר, משום שביום מעונן, חום השמש מתפשט ומתגבר בכל רוחות השמים, ומחמם בכל מקום. אולם, אם השמים מעוננים רק חלקית, מותר ללוש במקום שבו השמש אינה אמורה לזרוח. וראה להלן.

[שו"ע תנט, א, משנ"ב א-ה, וביה"ל ד"ה וביום; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 5]

אסור ללוש בצק למצות במקום שהשמש זורחת עליו, כי הבצק מתחמם מהשמש, והחום מאיץ את חימוץ הבצק. ואף במקום סגור - אין ללוש מול החלון, אם השמש זורחת דרכו, ואף כאשר החלון סגור והשמש זורחת דרך הזכוכית שבחלון. וכאשר השמים מעוננים, אין ללוש ביום במקום פתוח, או מול חלון פתוח, אף במקום שבו השמש לא היתה זורחת בשעה זו אילו

מדוע אסור ללוש בצק למצות מול חלון פתוח?

השמים מעוננים; מפני שחימום הקמח או המים, גורם להאצת חימוץ הבצק לאחר הלישה. ומסיבה זו - שהחום מאיץ את החימוץ - אין ללוש בצק למצות בחדר שבו עומד תנור האפייה של המצות, כאשר החום בחדר רב; ובכל מקרה, אין ללוש את המצות, או להשהותן אפילו זמן מועט, מול פתח התנור.

[שו"ע תנט, א, משנ"ב ו-י, ושעה"צ ז ריא]

לדעת הרמ"א, אסור ללוש בצק למצות ביום, במקום סגור, מול חלון פתוח, אפילו בשעה שהשמש אינה זורחת דרכו, מחשש שהשמים יתקדרו ויתכסו בעננים, וחום השמש יתפשט בכל מקום (ראה לעיל), ומאחר והעוסק בלישה נמצא בתוך המקום הסגור, לא יבחין בהתקדרות השמים. ועוד כתב הרמ"א, שאין להוביל קמח או מים לצורך אפיית המצות, ללא כיסוי, במקום פתוח שהשמש זורחת עליו, או בשעה

מדוע משתמשים במקלות לצורך הכנסת המצות לתנור?

מקלות, ולהחליפם מדי פעם, על פי הצורך. ויש שהחמירו להחליף את המקל לאחר כל הכנסה והוצאה, ולא להשתמש בו שנית עד שיצטנן לחלוטין. ויש שהחמירו עוד, שלא להשתמש באותו מקל פעמיים, דהיינו גם לאחר שהצטנן, אך להלכה אין בכך כל חשש איסור.

[משנ"ב תנט, י; ביאורים ומוספים דרשו, 8-9]

כאמור, חימום הבצק בעת הכנת המצות, מאיץ את חימוצו. בעבר, היו מכניסים את המצות לתנור, ומוציאים אותן, בעזרת 'מַרְדָּה', שהוא כלי רחב המשמש להכנסת מאפים מהתנור ולהוצאתם, ובמהלך האפייה התחמם המרדה, וחימם את הבצק שהונח עליו. ובמטרה למנוע מצב זה של התחממות הבצק, עברו לפני כמאתיים וחמישים שנה להשתמש במקלות, במקום מרדה, כאשר התועלת בשינוי זה היא - שניתן להכין מספר רב של

* רבים נוהגים ללוש את 'מצות המצוה', דהיינו המצות המיועדות לקיום מצות אכילת מצה בליל הסדר, דווקא בערב הפסח, לאחר חצות היום. ומנהג רוב ישראל לאפותן קודם לכן.
* מנהג רוב ישראל לאכול בפסח מצה 'שרויה', דהיינו, מצה שהושרתה במים; אך בקהילות רבות נהגו שלא לאוכלה, מחשש שנתר בתוך המצה מעט קמח, אשר לא נילוש כראוי ולא התערב בתוך הבצק, ועל ידי ההשרייה במים יחמיץ. ויש אומרים כי המנהג הוא אף שלא להשתמש בכלי ש'בלוע' בו טעם מצה שרויה. ובהשרייה ב'מי פירות', לא נהגו להחמיר, אך יש אומרים שרצו להחמיר אף בכך.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ראוי לשפוך נפט על החמץ לפני שריפתו?

ומי שיש ברשותו 'ערבות' מחג הסוכות, ישתמש בהן לשריפת חמץ, מפני שראוי לקיים מצוה בחפץ שכבר קיימו בו מצוה. ואין לבטל את החמץ אלא לאחר השריפה, כדי שיקיים את מצות הביעור בחמץ השייך לו. וכמו כן, אין לשפוך נפט על החמץ לפני השריפה, כדי שלא יפסל מאכילת כלב בטרם יתבער בשריפה; ויש אומרים שניתן לשפוך מעט נפט, כיון שהוא מתאדה לפני שהחמץ עצמו נשרף. ויש מהאחרונים שכתב שעל פי מנהגנו לקיים מצות ביעור דווקא בשריפה, נדרשת שריפה בעצים דווקא, ולא בגז וכדומה; ויש חולקים.

[שו"ע תמה, א, ומשנ"ב ו-ז; ביאורים ומוספים דרשו, 7-8]

במשנה במסכת פסחים מובאת דעת רבי יהודה שאין ביעור חמץ אלא בשריפה, כדרך 'נותר' בבשר הקדשים, שביעורו בשריפה בלבד. ומכיון שיש מהראשונים שפוסקים כדעת רבי יהודה, נהגו להחמיר ולבער את החמץ שנתר בערב פסח דווקא בשריפה, למרות ששורפו לפני זמן איסורו. ואם מוצא חמץ ברשותו לאחר תחילת זמן איסור חמץ, בודאי יש להחמיר לכתחילה לבערו דווקא בשריפה. ונהגו לעשות זאת ביום ערב פסח, כדין 'נותר' בבשר הקרבנות (ראה לעיל), ששריפתו ביום בלבד. וכן כדי שהשריפה תהווה תזכורת ל'ביטול' החמץ לפני תחילת זמן איסור חמץ.

הלוח היומי

כ"ט בשבט | רבי יהודה ב"ר אליעזר הלוי מיניץ זצ"ל, בעל שו"ת מהר"י מיניץ

ביום זה בשנת ת"ש, הוקם גטו לודז' ע"י המרצחים הארורים ימ"ש.

יארצייט:

- רס"ט: רבי יהודה ב"ר אליעזר הלוי מיניץ זצ"ל, בעל שו"ת מהר"י מיניץ.
- תקל"ז: רבי יצחק ב"ר אברהם שור זצ"ל, בעל כח שור מגוודיץ.
- תקע"ח: רבי אריה לייב ב"ר עקיבא ליואי זצ"ל, בעל לב האריה.
- תקצ"ט: רבי בנימין ב"ר משה אריה שרייבר זצ"ל, מגריידיץ, בעל אם לבניה.
- תרס"ד: רבי חנניה יו"ט ב"ר יקותיאל יהודה טייטלבוים זצ"ל, האדמו"ר מסיגעט ובעל קדושת יו"ט.
- תרע"ז: רבי חיים מאיר ב"ר יצחק פינקלר זצ"ל, מפינטשוב, בעל אמרי חיים ומנחת יהודה.
- תרפ"ג: רבי שלמה זלמן סנדר ב"ר יעקב כהנא שפירא זצ"ל, בעל חידושי הגר"ז ס.
- תרפ"ה: רבי יצחק ירוחם ב"ר משה יהושע יהודה לייב דיסקין זצ"ל.
- תרפ"ז: רבי נתן צבי ב"ר משה פינקל זצ"ל, הסבא מסלבודקא, בעל אור הצפון.
- תשס"א: רבי יוסף דוד ב"ר משה דב ויסברג זצ"ל, בעל אוצר הברית.
- תשע"ה: רבי אלחנן ב"ר דוד היילפרין זצ"ל, אב"ד ראדומישלא-לונדון, ובעל שדה אלחנן.

אדם ששואלים אותו היכן אפשר למצוא כעת אש, והוא משיב: "במקום פלוני שבו מבשלים תמיד בשר ודגים". לפעמים זו אכן אמירה תמימה, ולפעמים לא...

הצטרפו אלינו ללימוד חפץ חיים היומי

למצוא אש משום שתמיד מבשלים שם. אך לפעמים משמעותה של אמירה כזאת עשויה להיות: 'אצל פלוני תמיד תמצא אש, שם יש מסיבות כל היום וכל הלילה, תמיד אוכלים שם'... נמצא שהדבר תלוי תמיד בנסיבות, בטון הדיבור ואפילו בתנועות הנליות לאמירה. ולכן אמירה מסוג זה ניתן לומר רק בפני שלושה אנשים, שאז ישמור עצמו בעת האמירה שלא ישתמע שום גנאי מדיבורו. ב'ביאורים ומוספים' מביאים, כי במקרה שהמספר מכיר שיש בין השומעים אדם ביקורתי מאד, המוצא טעם לפגם בכל אשר ישמע, ואף ללא שירמוז כלל באופן דיבורו ובתנועותיו לגנאי, יפרש אותו שומע שהמספר התכוין לגנות - כתב בקובץ 'מרפא לשון' שאסור לספר, וכמבואר ב'חפץ חיים' לקמן לעניין רכילות, והסכים על כך הגרש"ז אוירבאך [ויש שרצה לחלק (שיעורי עיון) בין לשון הרע לרכילות בדין זה, עי"ש מה שביאר בזה]. אמנם אם בדבריו ובתנועותיו לא משתמע לגנאי, וגם אין לו לחשוש שיבינו השומעים את הדברים לגנאי, הביא שם בשם הגר"ש הומינר שלא ניתנה תורה למלאכי השרת, וכיון שבדיבורו עשה על פי דין אין צריך לחשוש במה שקרה אחר כך, וכן מעשים בכל יום שאחד מספר סיפור או אפילו הלכה ויש מי ששומעו ומבינו באופן שונה מהאמת ומכוונת המספר, ואין לאסור דבר זה, וכן הסכים הגרש"ז אויערבך.

בסדר הלימוד היומי בספר 'חפץ חיים' מתחילים היום כלל ב' בהלכות לשון הרע, בו מבואר דין לשון הרע באפי תלתא. ה'חפץ חיים' פותח בכך, שלשון הרע אסור לספר אפילו בפני יחיד, וכל שכן בפני רבים, וככל שמתרבים השומעים כך גדול העוון, כיון שחברו מתגנה יותר, וכן הוא מכשיל הרבה אנשים באיסור שמיעת וקבלת לשון הרע. בהקשר לכך מביאים ב'ביאורים ומוספים' שבמהדורת 'דרשו' מדברי הפוסקים, עד כמה יש להיזהר מכתובת דברי לשון הרע בעיתון (או בשאר במות שיש להן תפוצה רחבה כמצוי בזמננו) שבזה ניתן חלילה להיכשל במאות ואלפי לאויון, רח"ל, כנגד כל מי שקורא ומקבל את הדברים. מהו אם כן ההיתר של 'באפי תלתא'? מסביר ה'חפץ חיים', שההיתר הוא בדבר שאינו גנאי גמור, ויכול להתפרש בשתי משמעויות, ובזה התיירו לאומרו בפני שלושה אומרו בפני שלושה יודע בוודאי שהדברים יגיעו לאוזני האדם שעליו דובר, ולכן שומר עצמו בעת האמירה שלא יהיה ניכר מלשונו שזה גנאי. הדוגמא שמביא לכך ה'חפץ חיים' היא - אדם ששואלים אותו היכן אפשר למצוא כעת אש, והוא משיב שניתן למצוא במקום פלוני שבו מבשלים תמיד בשר ודגים. לפעמים זו אכן אמירה תמימה, ולמשל, אם לאותו אדם יש אכסניה ובאמת מבשלים שם תמיד לצורך האורחים, והוא אומר בפשטות שבאותו מקום ניתן

יארצייט הגאון רבי נתן צבי ב"ר משה פינקל זצ"ל - הסבא מסלבודקא ללכת אחרי הזרם

הסבא מסלבודקא הדגים עד כמה האנשים נמשכים אחר הזרם, ואמר: "פעם בא אדם זר לעיירה ופתאום נדחק להפנות לצרכיו והחל לרוץ בבהלה אל מחוץ לעיר, כשראוהו האנשים נבהלו אף הם והחלו לרוץ אחריו, עד שהבהלה הקיפה את כל אנשי העיר: החנוונים סגרו את החנויות, ואנשים נשים וטף נמלטו על נפשם בהסתמכם איש על רעהו שבודאי יודעים את סיבת הבהלה, ורק כשהגיעו מחוץ לעיר ונתגלתה סיבת הריצה של האיש הזר, עמדו כולם מבווישים ונדהמים..." (מדרגת האדם מהדורת תשסב עמ' רמא)

נשתדל שלא לעשות את מעשינו לפי מה ש"כולם" עושים, אלא נחשוב האם הדבר הוא לפי רצון השי"ת

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה